

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobce: M. B.**, zastoupen JUDr. Jaroslavem Celnarem, advokátem, se sídlem nám. T. G. M. 10, Břeclav, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 22 Cad 121/2005 - 17 ze dne 30. 9. 2005,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2005, č. j. 22 Cad 121/2005 - 17, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná rozhodnutím ze dne 31. 5. 2005 zamítla žádost žalobce (dále „stěžovatel“) o poskytnutí příplatku ke starobnímu důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů (dále převážně jen „nařízení vlády“). V odůvodnění mj. uvedla, že stěžovatel nesplnil podmínky nároku na příplatek vymezené § 1 písm. a) tohoto nařízení vlády, neboť nevyužil možnosti požádat o pokračování v trestním řízení, a nebylo tak rozhodnuto o jeho vině a trestu ve vztahu k trestným činům, za které nebyl rehabilitován. Vzhledem k tomu, že žalovaná není oprávněna učinit si o této otázce sama úsudek, nemohla posoudit, jaká doba stěžovatelova výkonu trestu byla neoprávněná.

Krajský soud rozsudkem uvedeným v záhlaví zamítl žalobu stěžovatele směřující proti rozhodnutí žalované s tím, že v postupu žalované neshledal pochybení. Konstatoval, že stěžovatel nesplnil podmínky k postupu ve smyslu nařízení vlády, neboť si nepožádal o projednání věci s ohledem na tu skutečnost, že trestní stíhání bylo zastaveno, byť z důvodu

amnestie nebo proto, že skutek, pro který bylo trestní stíhání vedeno není trestným činem (trestný čin loupeže). S výjimkou trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 a 2 zákona č. 140/1960 Sb., trestního zákona, tak nebylo rozhodnuto o jeho vině či nevině u ostatních skutků pojatých do obžaloby.

V kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí krajského soudu má stěžovatel za to, že žalovaná i krajský soud nesprávně posoudily otázku splnění podmínek pro přiznání příplatku ve smyslu nařízení vlády. Stěžovatel uvedl, že v případě jeho odsouzení za trestný čin loupeže, tedy u trestného činu objektivně nejzávažnějšího, jsou splněny všechny podmínky citovaného nařízení. Vzhledem k tomu, že u dalších trestných činů došlo k zastavení trestního stíhání z důvodu amnestie prezidenta republiky, nebylo rozhodnuto o vině stěžovatele, a žalovaná ani krajský soud pak nebyly s to posoudit otázku, jaký podíl nese trest vykonaný za pokus trestného činu loupeže na celkovém sedmiletém trestu odnětí svobody vykonaném za trestné činy, u kterých bylo trestní stíhání později zastaveno z důvodu amnestie. Stěžovatel považuje za nezákonnou a protiústavní skutečnost, že situaci obdobnou té jeho nařízení vlády neřeší, a žalovaná i krajský soud tak neměly oporu pro výpočet příplatku k důchodu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel vykonal alespoň část trestu odnětí svobody za trestný čin, pro který byl později rehabilitován, domnívá se, že splňuje podmínku pro přiznání příplatku k důchodu dle nařízení vlády a nemůže mu být kladeno k tíži, že předmětné nařízení nepamatuje na případ vícečinného souběhu trestných činů, z nichž některý rehabilitován je a jiný nikoli. Stěžovatel je přesvědčen, že pokud žalovaná není schopna určit, a to ani poměrně, jaká doba výkonu jeho trestu odnětí svobody byla neoprávněná, pak by mu měl být přiznán příplatek v plné výši, tedy za celou dobu sedmi let, kterou strávil ve výkonu trestu odnětí svobody.

Stěžovatel dále poukazuje na nařízení vlády č. 405/2005 Sb., které s účinností od 1. 11. 2005 novelizovalo § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády, a rozšířilo tak okruh oprávněných osob o ty, jež byly nezákonně zbaveny osobní svobody a byly rehabilitovány podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. Domnívá, že se tato novela vztahuje i na jeho případ a navrhuje zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Výslovně uplatňuje důvod kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že respektuje okruh oprávněných osob vymezených v nařízení vlády. Zdůraznila, že podle § 40 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, platného v době rozhodování žalované, není oprávněna učinit si jako o předběžné otázce úsudek o tom, zda a kým byl spáchán trestný čin, provinění nebo přestupek, ani o tom, jaký trest by žalobci za určité trestné činy měl být uložen. Stěžovatelovu výtku, že nebyla schopna stanovit poměr, podle kterého by se dalo vypočítat, za kolik měsíců odnětí svobody mu náleží příplatek k důchodu, tak považuje za zcela nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a zjistil, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem. Kasační stížnost je přípustná a stěžovatel v ní namítá důvod odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal

vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost je důvodná.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud shledal následující skutečnosti podstatné pro posouzení dané věci:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 1958, sp. zn. T 034/58 (dále též „odsuzující rozsudek“), byl stěžovatel (společně s bratrem A. B.) uznán vinným pokusem trestného činu loupeže, trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a trestným činem záškodnictví. Dále byl stěžovatel sám uznán vinným trestnými činy: obecného ohrožení, rozkrádání a poškozování majetku národního, rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, nedovoleného ozbrojování a krádeže. Stěžovatel byl odsouzen za uvedené trestné činy mj. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání patnácti let. Usnesením bývalého Nejvyššího soudu ze dne 15. 1. 1959, sp. zn. 4 To 0142/58, bylo odvolání stěžovatele proti tomuto rozsudku zamítnuto.

K návrhu stěžovatele byl usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 14. 4. 1994, sp. zn. 1 Rt 44/92, ve vztahu ke stěžovateli zrušen citovaný odsuzující rozsudek podle § 14 odst. 1 písm. a), d), e), a f) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci (dále převážně jen „zákon č. 119/1990 Sb.“), a to ve výroku o vině trestnými činy nedovoleného ozbrojování a záškodnictví a současně byl zrušen i výrok o trestu z původního (odsuzujícího) rozsudku, protože podle § 14 odst. 3 zákon č. 119/1990 Sb. se ruší všechna další rozhodnutí obsahově navazující na původní rozhodnutí, jímž je i výrok o trestu. V důsledku zrušení výroku o trestu došlo k otevření trestního stíhání ostatních trestných činů (trestný čin obecného ohrožení, trojnásobný trestný čin rozkrádání národního majetku a trestný čin krádeže kvalifikované dle trestního zákona z roku 1950), neboť tyto trestné činy nejsou uvedeny v § 4 zákona č. 119/1990 Sb., a ten se na ně proto nevztahuje. Po právní moci rozhodnutí podle § 14 odst. 1 citovaného zákona soud podle § 15 pokračoval v řízení na podkladě původní obžaloby.

Pokračování v dalším řízení však zabránilo rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 1. 1. 1990 a Krajský soud v Brně usnesením ze dne 19. 5. 1994, sp. zn. 1 Rt 44/92, podle § 231 odst. 1 a § 223 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“), a z důvodu § 11 odst. 1 písm. a) trestního řádu na základě článku V písm. a) amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 1990, zastavil trestní stíhání stěžovatele pro následující samostatně spáchané skutky: trestný čin obecného ohrožení, ve kterém byl po překvalifikování nově spatřován trestný čin poškozování cizí věci; trestné činy rozkrádání a poškozování majetku národního, rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a krádež, ve kterých byly nově spatřovány trestné činy krádeže a trestný čin nedovoleného ozbrojování. Dále došlo k zastavení trestního stíhání pro skutky, které stěžovatel spáchal společně s bratrem, a to pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, jenž byl nově kvalifikován jako trestný čin krádeže, a pro trestný čin záškodnictví, jenž byl nově kvalifikován jako trestný čin poškozování cizí věci. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 31. 5. 1994. U všech těchto trestných činů byly splněny podmínky amnestie prezidenta republiky, neboť ani u jednoho nepřesáhla hranici trestní sazby tři roky stanovenou v rozhodnutí o amnestii. Podle § 11 odst. 1 písm. a) trestního řádu je trestní stíhání nepřípustné, nařídí-li to prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii.

V důsledku zrušení výroku o trestu usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 14. 4. 1994 došlo k otevření trestního stíhání i pokud jde o pokus trestného činu loupeže. Na tento trestný čin se nevztahuje zákon č. 119/1990 Sb. a soud nemohl zastavit trestní stíhání

pro tento skutek, neboť, jak u původního trestného činu loupeže kvalifikovaného podle trestního zákona z roku 1950, tak i podle trestního zákona platného v době rozhodování krajského soudu, byla stanovena trestní sazba odnětí svobody v délce přesahující tři roky, a žádná amnestie udělená po roce 1953, včetně té nejširší z 1. 1. 1990, se nevztahovala na úmyslné trestné činy, u kterých zákon předvídal sazbu vyšší než tři roky.

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 1995, sp. zn. 1 Rt 44/92, byl stěžovateli za skutek, ve kterém byl rozsudkem v odsuzujícím rozsudku spatřován pokus trestného činu loupeže podle trestního zákona z roku 1950, uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, neboť na ten se nevztahoval ani rehabilitační zákon, amnestie prezidenta republiky.

Rozsudkem ze dne 28. 5. 1998, sp. zn. 8 Tz 30/98, Nejvyšší soud na základě stížnosti pro porušení zákona podané ministryní spravedlnosti z důvodu § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., rozhodl, že usnesením bývalého Nejvyššího soudu ze dne 15. 1. 1959, sp. zn. 4 To 0142/58, byl porušen zákon v neprospěch stěžovatele a proto je zrušil v části, kterou bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti odsuzujícímu rozsudku z 13. 11. 1958. Nejvyšší soud dále vyslovil, že rozsudkem z 13. 11. 1958 byl porušen zákon a zrušil jej ohledně stěžovatele i jeho bratra ve výroku, jímž byli uznáni vinnými pokusem trestného činu loupeže. Současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené části obou rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Tím došlo i ke zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 1995, jímž byl stěžovateli uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku za pokus trestného činu loupeže. Po zrušení se trestní věc stěžovatele a jeho bratra ohledně skutku v původním řízení kvalifikovaného jako pokus trestného činu loupeže dostala do stadia přípravného řízení před podáním obžaloby.

Usnesením Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky ze dne 4. 12. 1998, sp. zn. ČVS: ÚDV 12/VtB 98, bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) trestního řádu trestní stíhání stěžovatele a jeho bratra pro trestný čin pokusu loupeže zastaveno, neboť uvedený skutek není trestným činem. Z odůvodnění je patrné, že se stěžovatel společně s bratrem dopustili jednání původně kvalifikovaného jako pokus loupeže, to však nevykazovalo potřebné znaky trestného činu, ale pouze přestupku, který je promlčen, a proto byla věc zastavena.

Dne 2. 2. 1999 sdělilo Ministerstvo spravedlnosti České republiky stěžovateli, přípisem zn. RO 9/99 - JC/K, že vyhovělo jeho žádosti o odškodnění podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., a přiznalo mu částku 225 575 Kč, neboť v řízení o odškodnění bylo zjištěno, že byl zcela rehabilitován rozhodnutím Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky ze dne 4. 12. 1998.

Ze správního spisu je dále zřejmé:

Stěžovatel požádal dne 28. 12. 2004 o poskytnutí příplatku k důchodu podle nařízení vlády, z důvodu věznění z politických důvodů v době od 11. 7. 1958 do 11. 7. 1965.

Z potvrzení Vězeňské služby České republiky, generálního ředitelství, ze dne 25. 2. 1998 vyplývá, že stěžovatel vykonal trest včetně vazby od 11. 7. 1958 do 11. 7. 1965, kdy byl propuštěn.

Na základě rozhodnutí žalované ze dne 1. 7. 1999 byl stěžovateli upraven od 2. 6. 1994 starobní důchod podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb.

Z odůvodnění rozhodnutí, kterým žalovaná zamítla žádost stěžovatele o příplatek ke starobnímu důchodu podle nařízení vlády se podává, že stěžovatel nespĺňuje podmínky uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády, neboť odsuzující rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 1958 byl zrušen usnesením téhož soudu ze dne 14. 4. 1994 jen pokud jde o výrok o vině trestnými činy nedovoleného ozbrojování a záškodnictví. Rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 1998 pak bylo zrušeno rozhodnutí Nejvyššího soudu z 15. 1. 1959, jímž tento soud rozhodoval jako soud odvolací proti odsuzujícímu rozsudku, ohledně výroku o vině pokusem trestného činu loupeže. Ostatní trestné činy, za které byl stěžovatel odsouzen, nebyly rehabilitovány, u některých došlo pouze k jejich překvalifikování. Trestní stíhání za tato jednání bylo zastaveno z důvodu amnestie. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nevyužil možnosti požádat o pokračování v řízení zastaveném na základě rozhodnutí o amnestii, nebylo rozhodnuto o vině a trestu ve vztahu ke všem trestným činům, za které byl stěžovatel odsouzen, ať již sám či společně s bratrem, v původním odsuzujícím rozsudku z 13. 11. 1958, s výjimkou pokusu trestného činu loupeže. Žalovaná uzavřela odůvodnění tím, že není oprávněna učinit si o této předběžné otázce sama úsudek, nemůže tak posoudit, jaká doba stěžovatelova výkonu trestu byla neoprávněná, a proto žádost zamítla.

Důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena.

Stěžovatel je přesvědčen, že splňuje podmínku pro přiznání příplatku k důchodu ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády, neboť vykonal alespoň část trestu odnětí svobody za trestný čin, pro který byl později rehabilitován podle zákona č. 119/1990 Sb. Domnívá se, že by mu měl být vyplacen příplatek za celou dobu výkonu trestu odnětí svobody, tedy za sedm let, a že mu nemůže být kladena k tíži skutečnost, že žalovaná není schopna stanovit poměr vykonaného trestu odnětí svobody za trestný čin, pro který byl rehabilitován a za který by mu příplatek k důchodu náležel, ve vztahu vykonanému trestu za ostatní, nerehabilitované trestné činy.

Podle § 1 odst. 1 písm. a) citovaného nařízení vlády, ve znění účinném v době rozhodování žalované, mají nárok na poskytnutí příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených jim komunistickým režimem v oblasti sociální, státní občané České republiky, kteří v době od 25. 2. 1948 do 31. 12. 1989 byli odsouzeni a vykonali trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu pro trestný čin, za který byli rehabilitováni podle zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, nebo podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, nebo jejichž odsouzení pro trestný čin uvedený v § 2 zákona č. 119/1990 Sb. bylo zrušeno cestou obnovy řízení, stížnosti pro porušení zákona anebo podle § 6 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu a pobírají starobní nebo plný invalidní důchod z českého důchodového pojištění. Z tohoto ustanovení vyplývá, že zákonodárce přesně vymezil možné způsoby zrušení dřívějšího odsouzení, při nichž oprávněné osobě vznikne nárok na poskytování příplatku k důchodu. Podmínkou je, aby bylo původní odsouzení soudem zrušeno některým v § 1 odst. 1 písm. a) nařízením vlády

předpokládaným způsobem; aby tedy bylo zákonem aprobovaným způsobem deklarováno, že minulý režim spáchal na občanovi křivdu neoprávněným odsouzením, neboť smyslem poskytnutí příspěvku k důchodu bylo symbolicky přispět ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem.

Stěžovatel byl rozsudkem Krajského soudu v Brně z 13. 11. 1958 odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody celkem za osm trestných činů. Jak vyplývá z citovaného ustanovení nařízení vlády, stěžovatel zcela splňuje podmínky nároku na příplatek ke starobnímu důchodu u pokusu trestného činu loupeže, neboť odsuzující rozsudek byl na základě stížnosti pro porušení zákona podle § 30 odst. 2 zákona č. 119/1991 Sb. ve vztahu k tomuto trestnému činu zrušen a stěžovatel za něj byl následně rehabilitován. Co se týče ostatních trestných činů, odsuzující rozsudek byl zrušen podle § 14 zákona č. 119/1990 Sb. ve výroku o vině a trestu toliko ve vztahu ke dvěma z trestných činů, a to k trestnému činu nedovoleného ozbrojování a trestného činu záškodnictví, neboť jen na ty pamatoval § 4 zákona č. 119/1990 Sb. U zbylých trestných činů z odsuzujícího rozsudku (trestný čin obecného ohrožení, trojnásobný trestný čin rozkrádání národního majetku a trestný čin krádeže kvalifikované dle trestního zákona z roku 1950) pak výrok o vině zrušen nebyl. Po právní moci rozhodnutí „o zrušení“ podle § 14 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb. soud měl povinnost pokračovat v řízení na podkladě původní obžaloby ve smyslu § 15 odst. 1 tohoto zákona. Pokračování a dokončení trestního stíhání však bránilo rozhodnutí o amnestii prezidenta republiky. Soud proto řízení u těchto dvou trestných činů zastavil. Jak bylo uvedeno výše, soud stejným usnesením, rovněž z důvodu amnestie prezidenta republiky, zastavil trestní stíhání u zbylých trestných činů uvedených v původním odsuzujícím rozsudku (vyjma loupeže, na kterou se amnestie nevztahovala). V důsledku amnestie prezidenta republiky tak u těchto trestných činů bylo trestní stíhání zastaveno a nebylo u nich pokračováno v trestním řízení a nově rozhodnuto o trestu.

S jistou mírou zjednodušení lze trestné činy, za které byl stěžovatel uznán vinným v odsuzujícím rozsudku, rozčlenit do tří skupin. První tvoří ty, na které se zákon o soudní rehabilitaci nevztahuje, stěžovatel tak za ně nemohl být rehabilitován. Další skupina sestává z trestných činů uvedených v § 4 zákona č. 119/1990 Sb., u nichž byl po přezkumném řízení odsuzující rozsudek zrušen a trestní stíhání pak následně zastaveno v důsledku amnestie prezidenta republiky. Zvláštní skupinu představuje pokus trestného činu loupeže, pro který bylo trestní stíhání usnesením Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu zastaveno, neboť skutek nebyl trestným činem.

Žalovaná i krajský soud výše naznačenou nastalou procesní situaci stěžovatele spočívající v absenci výroku o trestu (případně i o vině) u první skupiny trestných činů kladly za vinu procesní neaktivitě stěžovatele. Dle jejich názoru stěžovatel pochybil, pokud nevyužil možnosti požádat o pokračování v trestním řízení, v důsledku čehož pak nebylo rozhodnuto o jeho vině a trestu ve vztahu k trestným činům, za které nebyl rehabilitován.

Nejvyšší správní soud se s tímto názorem neztotožňuje. Předně je přesvědčen, že stěžovatel splňuje podmínky pro nárok na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády. U objektivně nejzávažnějšího trestného činu - pokusu trestného činu loupeže - byl totiž společně s ostatními trestnými činy odsouzen ve stanovené době k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce 15 let nepodmíněně a sedm let z něj vykonal. Dále byl podle § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. za tento pokus trestného činu plně rehabilitován. Překážkou pro stanovení výše příplatku pro žalovanou však bylo, že trestní soud při částečné změně odsuzujícího rozsudku již neuložil nový nebo přiměřený trest,

a nebylo tak možno následně stanovit rozdíl mezi trestem vykonaným na základě původního rozsudku a takto stanovenými přiměřenými tresty nebo tresty nově uloženými, jak předpokládal § 2 odst. 3 nařízení vlády, ve znění účinném v době rozhodování žalované.

Tato situace však byla ve svých důsledcích vyvolaná především objektivními příčinami, nikoli zaviněním stěžovatele, jak tvrdí žalovaná i krajský soud.

Bylo již rozebráno výše, že stěžovatel byl amnestován rozhodnutím prezidenta Československé socialistické republiky o amnestii ze dne 1. ledna 1990, č. 01/90, publikovaným ve Sbírce zákonů, konkrétně článkem V. písm. a), kterým se nařizuje, aby nebylo zahájeno, a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno, trestní stíhání pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky, za všechny trestné činy pojaté do odsuzujícího rozsudku, vyjma pokusu trestného činu loupeže, na které se amnestie z důvodu výše trestní sazby nevztahovala. Amnestijní rozhodnutí prezidenta republiky vychází z článku 63 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky a je totiž svou povahou příkazem, aby se trestní stíhání nezahajovalo, případně, aby se v zahájeném trestním stíhání nepokračovalo. V případě stěžovatele se tak trestní stíhání ve vztahu ke všem trestným činům obsaženým v původní obžalobě (vyjma pokusu trestného činu loupež) vrátilo do procesního stadia „po podání obžaloby“, což se fakticky projevilo skutečností, že nebyl vynesena výrok o trestu. V trestním řízení sice bylo možno pokračovat dle § 11 odst. 2 trestního řádu (ve znění účinném v době vydání rozhodnutí krajského soudu ze dne 19. 5. 1994 o zastavení trestního stíhání), a to za předpokladu, že by stěžovatel prohlásil, že trvá na projednání amnestovaných skutků či podle § 15 odst. 3 zákona č. 119/1990 Sb., podle něhož, došlo-li po zrušení vadného rozhodnutí k zastavení, může odsouzený požádat, aby se v řízení pokračovalo. Nicméně pokračováním v trestním stíhání by se stěžovatel domohl toliko stanovení míry své viny za spáchání žalovaných skutků a dosáhl by případně úplného nebo částečného zproštění obžaloby. Uložení přiměřeného nebo nového trestu, jak předpokládá nařízení vlády, by však vzhledem k § 227 trestního řádu bylo vyloučeno. Jakékoli procesní kroky učiněné stěžovatelem po rozhodnutí o zastavení trestního stíhání v důsledku amnestie prezidenta republiky by tedy směřovaly pouze k vyslovení výroku o vině, nikoli uložení přiměřeného či nového trestu. V důsledku takové právní úpravy nelze stanovit rozdíl mezi tresty vykonanými na základě původního rozsudku a nově uloženým nebo přiměřeným trestem, a proto soudu nezbývá než konstatovat, že délka neoprávněně vykonaného trestu byla celých sedm let. Nemožnost stanovit požadovaný rozdíl mezi vykonaným trestem a stanovenými přiměřenými nebo nově uloženými tresty v důsledku objektivních příčin způsobených neprovázaností a neúplností právní úpravy, nelze klást k tíži stěžovatele. K absenci systémových vazeb v zákonech a předpisech upravujících nápravy křivd, včetně aplikovaného nařízení vlády, se ostatně Nejvyšší správní soud vyjádřil již ve svém rozsudku ze dne 7. 3. 2007, č. j. 6 Ads 4/2006 - 32. Při posuzování této právní otázky Nejvyšší správní soud vycházel rovněž z nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 187/2000 ze dne 12. 3. 2001, který konstatoval, že rehabilitační předpisy je zapotřebí s ohledem na jejich smysl a účel interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob. Zdůvodnění zamítnutí žádosti o poskytnutí příplatku procesní neaktivitou stěžovatele je tak pro Nejvyšší správní soud neakceptovatelné.

Zde vyslovený závěr Nejvyššího správního soudu vychází z koncepce ukládání trestu v českém právním řádu, jakož i z charakteru úhrnného trestu, jenž má povahu jednotného, po vnější stránce se nelišícího trestu od trestu uloženého za jeden trestný čin, přičemž za jednotlivé sbíhající se trestné činy se nestanoví dílčí tresty, které by odpovídaly

závažnosti každého ze sbíhajících se trestných činů. Trestní zákon ve svém § 35 obsáhl tzv. absorpční zásadu ukládání trestu spočívající v tom, že „větší“, tedy přísnější či delší trest, pohltí trest mírnější. Sbíhající se trestné činy jsou tak postiženy pouze trestem stanoveným za nejtěžší z nich a u všech mírnějších trestných činů v podstatě jde o upuštění k potrestání. Úhrnný trest se ukládá podle zákonného ustanovení, které se vztahuje na trestný čin nejpřísněji trestný, v případě stěžovatele tedy za pokus trestného činu loupeže. Naopak s ohledem na princip absorpce, který se při ukládání trestu uplatnil, lze shodně se stěžovatelem konstatovat, že za trestný čin objektivně nejzávažnější (nevztahovala se na něj ani amnestie prezidenta republiky), byl zcela rehabilitován, a proto mu náleží příplatek v plné výši za celkovou dobu, po kterou vykonal trest odnětí svobody, včetně vazby, tedy za dobu od 11. 7. 1958 do 11. 7. 1965, kdy byl propuštěn.

Nelze nevidět, že zde vyslovený názor Nejvyššího správního soudu koresponduje i s dřívějším rozhodnutím žalované o úpravě starobního důchodu podle zákona č. 119/1990 Sb.

S ohledem na výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, proto napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu

